

قەدەغەي نزيكبوونەوہ

ئەم نامىلكمىيە دەتوانىڭ لە رىگەي كلىك كىردنى كۆشمى سەرموہى دەستەراستى لاپەر مەكەو چاڭ بىكرىت.

مەبەست لەم ياساىيە كە پەيوەندى بە قەدەغەي نزيكبوونەوہ ھەمىيە ئومۇمىيە كە بەر بىكرىت بە روودانى تاوان و لە كاتى ھەراسان كىردنى جدىدا دەرفەتى باشنەر بىكاتەوہ بۇ كارىگەرى دانان و بەر بىگىرتتى. ماناى قەدەغەي نزيكبوونەوہ ئومۇمىيە كە بەر پىرسان قەدەغەي پەيوەندى كەسنىك بە كەسنىكەوہ بەكەن بە مەبەستى پارىزگارى لە ژيانى، لە تەندروستى، لە ئازادى وە لە ھەيمنى كەسەكەي تر. دەتوانىڭ بىريارى قەدەغەي نزيكبوونەوہ دەر بىكرىت لە كاتىكەشدا كە كەسى پارىزگار كراو و كەسەكەش كە قەدەغەي بۇ براوتەوہ لە يەك مالدە بىزىن.

لە رىكەوتى ۲۰۱۲/۱۱/۲۳ دا نوپىكراوتەوہ

وہزارەتى داد

كى دەتوانىت داواى قەدەغەي نزيكبوونەوہ بىكات؟

حالىتىكى نەمۇنەيى كە دەتوانىت بىريارى قەدەغەي نزيكبوونەوہ بۇ بەكار بەھنەرت، ھەراسان كىردنى ھاسەر يان ھاومالى پىشووئى كەسەكەيە لە رىگەي ھەمۇلى پەيوەندى گرتىن لەگەلى و سەردانەوہ و ھەروەھا بۇ ئومۇمىيە ئىگەرتى مەندالى تەمەن گەورە ھەمۇل بەدات لە داپك وياوكى بەسالاچووئى خۇي بە زور پارە بەسەنتى. بەر بىريارى قەدەغەي نزيكبوونەوہ دەتوانىت بۇ نەمۇنە پارىزگارى لە شايەتى دادگاش بىكرىت.

ياساى قەدەغەي نزيكبوونەوہ تايەت بە ناو خىزانىش دەردەكرىت كاتىك كەسەكان جگە لە پەيوەندى ھاسەر يەتى بەھۇئى ترەوہ پىكەوہ بىزىن. قەدەغەي دەردەكرىت بۇ نەمۇنە كاتىك داپكە يان باوكەكە لەلايەن مەندالى گەورە سالىانەوہ كە لە يەك مالدە دەژىن زەبىرومەنگىان لەبەر مەبەر دا بىكرىت.

ھەمۇو كەسنىك كە ھەست بىكات بەوہى كە لەلايەن كەسنىكى ترەوہ ھەرشەي لى دەكرىت يان ھەراسان دەكرىت، دەتوانىت داواى بىريارى قەدەغەي نزيكبوونەوہ بىكات.

ھەروەھا داواكارى گىشتى، پۇلىس و كار بەدەستى سۇشبال دەتوانىڭ داواى قەدەغەي نزيكبوونەوہ بىكات، ئىگەرتى كەسى ھەرشەيلىكراو خۇي نەوئىرى يان نەتوانىڭ داواى بىكات.

چۇن داواى بىريارى قەدەغەي نزيكبوونەوہ دەكرىت؟

ئىگەرتى رووبەر ووئى ھەرشە بوويتەوہ وە لەمۇ بىروايدەيت كە بىريارى قەدەغەي نزيكبوونەوہ ئىم بارە نارام دەكاتەوہ، ئەمۇ دەتوانىت لەلاي پۇلىس، كار بەدەستى سۇشبال، داواكارى گىشتى يان لەلاي رىكخراوہ خىر خوازەكان رىنەمىي و يارمەتى بەدەست بەھنەيت.

بىريارى قەدەغەي نزيكبوونەوہ لە بىكەي پۇلىس يان يەكسەر لە دادگا، بەنوسىن ياخود بەزارەكى داوا دەكرىت. بۇ داوا كىردنى بىريارەكە دەبىت ئەمانەي خوارەوہ باس بەكەيت:

- جۇرى ئومۇمىيە ھەرشە و ھەراسان كىردنەي چۇنە كە لىت كراوہ يان لىت دەكرىت
- لەلايەن كىوہ ھەرشەت لى دەكرىت يان ھەراسان دەكرىت
- تىگەيشتى خۇت لە ئىگەرتى بەردەوام بوونى ھەراسان كىردنەكە يان بوونى ھەرشەي ئەنجامى تاوان لە بەر مەبەر تدا چىيە
- ئايا شايەت يان بەلگەنامەت بۇ ئىم بەتە ھەمىيە

زور گرنگه که پروداوهکان دستبجه بنوسیتوه بو پشتیوانی داواکردنی بریاری قدهغه نزیکیونوه وه ههموو بملگنامه و زانیاری پمپوندی کردن به شایتمکانوه له لای خوت همیت.

نمگر زهروزهنگیان لمبرامیرندا نمنجام داوه، نوما بمروترین کات بو پشکنینی برینداری و نارحمتمکانت بولای دوکتور بچو.

دهستبجه دواي دهرکردنی بریاری قدهغه نزیکیونوهی کاتی، لئپرسراوی بریاردەر واته پؤلیسی پله بمرز یان داواکاری گشتی یان دادگا دتوانی بریاری دستگیرکردنی کسمکش دهریکات.

دهرکردنی بریاری قدهغه نزیکیونوه بو نندامانی خیزان زور جار سمرتا له لایهن پؤلیسوه دستبجه قدهغه نزیکیونوهی کاتی دهردهکریت و بدهستوه دهگیریت. نوما له حالمتیکدا که نمگر بو نمونه کاتیک پؤلیس کسمکهی که کردهوی همرشه نامیزه له مالموه دور دهخاتوه و دستگیری دهکات وه نمگر نازاد بکریت ممترسی نوما لئدهکریت که تاوانیک نمنجام بدات.

ناوه رۆکی بریاری قدهغه نزیکیونوه

مانای قدهغه نزیکیونوهی بندرتهی نومایه که کسمی محکوم کراو نابیت کسمی پاریزراو ببینیت یان پمپوندی پیوه بکات یان همولی بو بدات. همرهها نابیت کسمی پاریزراویش شوینی هملگیریت و بخریته ژیر چاودیریموه.

مانای قدهغه نزیکیونوهی بهربلاو نومایه که کسمکه قدهغه نیشتمجی بوونی له ناوچمیکه دیاریکراودا لی بکریت، که مالی ههمیشعی، خانوی هاوینه، یان شوینی کارهکهی یان شوینی نزیکی تر که کسمی پاریزراو لئی دهژی.

له قدهغه نزیکیونوهدا بو نندامانی خیزان دهی نوما کسمی بریارهکهی لسمر دهرکراوه له مالمه هاوبشمکهدا دهرچی و بؤیشی نیه بگهیریموه. همرهها بوی نیه کسمی پاریزراو ببینیت یان پمپوندی پیوه بکات. همرهها قدهغه نزیکیونوهی کسمی پاریزراو بکویت یان چاودیری بکات. دمتوانی قدهغه نزیکیونوه بو نندامانی خیزان بکریت به بهربلاو له پمپوند به جیگای نیشتمجی بووندا له شوینیکی دیاریکراودا بو نمونه دهوروبهری مالی هاوبهشی نندامانی خیزانهکهی لی قدهغه بکریت.

ناستی بریاری قدهغه نزیکیونوه به گویرهی پیوستیوونی همر یکه لوما حالمتانه دهریت، بریارهکه نابیته ریگری پمپوندی کردن که بهگویرهی هوی گونجاوه پیویست بیت. له کاتی بوونی بریاری قدهغه نزیکیونوهدا دهریت لایمنکان پمپوندی به بکترموه بکن بو نمونه له کاتیک نمگر منداله هاوبشمکهیان نمخوشیمکی کتوپر بگریت.

له بریاری قدهغه نزیکیونوهدا دهیت لوماپیشموه نوما حالمتانمش لمبرچاوبگیردرین که له داهاتوودا نمگری روودانیان هیه. بو نمونه سمبارت به شوینی ببینی مندال وکاتی پیویستی پمپوندی گرتن بو دابمشکردنی مولک و مال دمتوانی لمریگهی کارگیری سوشیال یان به نامادهوونی کسمی سیههموه ریخبخریت.

بریاری قدهغه نزیکیونوه بو نندامانی خیزان کاریگری و دهست ناخاته ناو نمرکه نابوریمکانی لایمنکانوه (بو نمونه دانی کریخانوو)، پمپوندی خاونداریتی خانوو/کری یان دابمشکردنی شتوممهکانی ناومال. دهرکردنی بریاری قدهغه لسمر سمر پهرشتی هاوبهشی مندال و مافی ببینی مندال یان پارهی نهفهقه هیچ کاریگریهکی یاسایی نیه. بو ببینی مندال دهی بهجیاواز ریگوتتی لسمر بکریت.

دریژهی ماوهی قدهغه نزیکیونوه

بریاری قدهغه نزیکیونوه که دادگا دهری دهکات لانی زور بو ماوهی سالیک دهخوات، بهلام له کاتی پیویستدا بریارهکه دمتوانیتری دریژهی پی بدریت. دریژکردنوهی بریارهکه بمرجمیه که که داوا بکریت و له دادگادا چاوی پیدادا بخشینریت.

قدهغه نزیکیونوه بو نندامانی خیزان دهریت بو لانی زور ماوهی سی مانگ دیاری بکریت. دریژهی ماوهی بگهیرهی حالتمکه بیری لی دهریتیموه و پسمند دهریت. قدهغه که له کاتی پیویستدا بو ماوهی لانی زور سی مانگ تازه دهریتیموه.

بابهتی قهدهغهی نزیکیونوه له دادگادا

داوای قهدهغهی نزیکیونوه به خیرایی له دادگادا چاوی پیدادا دهخشینریت. بابتمکه له دادگادا وک بابتمی تاوان چاوی لی دمکریت، که لمو پیموندهدا چاو دهخشیندریت بمو روونکردنموانهی که پیشکمش کراون و دیمانمش لمگمل همردوولا و لمگمل شایتمکانیش دهکریت.

له کاتی دهرکردنی بریاری قهدهغهی نزیکیونوه، دادگا معترسی تاوانمکه یان همراسانکردنمکه هم حالته بگوتیرهی خوی همدهسمنگینیت. به گوتیرهی بارودوخمکه و همرشمکردن له کسمکه و همگم همبیت بمپنی قسمی شایتمکانیش بریارمکه دهریت.

حالمی بکار هینانی زمبروزمگ بۆ دانی بریارمکه بمیمکک له هۆکاره توندهکان دادمنریت، بهلام لمگمل نوموشدا نومو مسهلمیه بۆ دهرکردنی بریاری قهدهغمهکه ممرجی سمرمکی نیه. وه لمو هویانهی که کافیه بۆ دهرکردنی بریاری قهدهغهی نزیکیونوه نومو هویه که کسمکه له دوروبهری مالمهکی، شوینی کارمکی یان له شوینه گشتیهکاندا بههوی همراسانکردنوه یان به هوی همرشهی راستوخووه هست به معترسی بکات. همروهه تلهفون کردن و نامه نووسین یان بهشویهی تر که ببینریت بوته هوی همراسانکردنی بمرهوامی کسمکه دهنوانرئ بریاری قهدهغهی نزیکیونوهی بۆ بدریت.

مهرجه قورسهکانی قهدهغهی نزیکیونوه بۆ نهندانانی خیزان

لهبهرنوهی نمرکی بهجیهپشتتی مالی خۆ بهمانای بهسختی دهسختنه ناو مافی کسمکهیه له چاو نوهی که له قهدهغهی نزیکیونوهی ناسایی دا هویه، همربویه ممرجمکانی دهرکردنی بریاری قهدهغهی نزیکیونوه بۆ نهندانانی خیزان له قهدهغهی نزیکیونوهی ناسایی قورس تره.

قهدهغمهکه دمکریت دهربکریت له حالتمی بوونی معترسی تاوانی گیانی، تمندروستی و بمرگرتن به نازادی له نارادا هیمی و میان بۆ بمرگرتن به تاوانمکه، نمک بۆ کاتیک که تاوانی شیواندننی نارامی و همراسانکردن هیمی. همروهه بمو ممرجمش که نمگم زوری نوه هیمی که نمگم قهدهغمهکه دهرنمکریت نوما له حالتمکهی سمرهوما تاوان روودهدات.

لهوانمیه له همدنئ حالتمدا سلماندننی بوونی همرشه لمسر کسمکه قورس بیت. نمگم کسمی بمرامبرمکهت دانی بیانمیت که همراسانی کردویت نوما باشتره نمگم کسمیکی سیههم همراسانکردنمکهی سمرنج دابیت. پیموندی کردنمکانی زووتر به پۆلیسموه یان به کارمندنمکانی سوشیالموه پشتیوانی له سلماندننی کیشمکه دکات. همروهه بملگننامهی دوکتور، پیمانامه، یان تومارکردنی قسمو وینه بهشویهی تمکنیکی و قسمی شایتمکان بۆ نمونه هی دراوسیکان یان هاوکارانت روونکردنوهیمکی باشتر و زیاتره بۆ نوهی همرشمکه بسلمینیت.

یارمتمیدهری یاسایی گشتی، پاریزهران وه یاسازانانی تر دهنوانن یارمتمی کاروباری یاساییت له دادگادا بدن. له دائیرهی یارمتمی کاروباری یاساییموه بۆ دهردهکمویت که نایا دهرفتمی نوهت همیه یارمتمیدهری یاسایی بۆ دادگا لمسر حسابی حکومت بدهست بهینیت یان نا.

دادگای بمرایی دهنوانن بریار لمسر بابتمی قهدهغهی نزیکیونوه بدات، سمربرای نوهی نوه کسمی قهدهغمهکی بۆ داواکراوه بۆ دادگا نهیمت.

قهدهغهی نزیکیونوه دواي پسمند کردنی دهست بمجی بکار دهریت. نمگم دواتر قهدهغهی نزیکیونوه پپویستی نمکرد چبتر بمینی، نوما بۆ هملوشاندنموهی داوا لمدادگا دمکریت. دوولایهنی پهیهوندیدار بهبابهتهکه ناتوانن له نیوان خویاندا لهسمر کوتایی هینان به قهدهغهی نزیکیونوه ریکیکوهون.

شکاندننی بریاری قهدهغهی نزیکیونوه

شکاندننی بریاری قهدهغهی نزیکیونوه سزای لمسره. سزادانهکه به شیوهی سزای پارهدانه یان لانی زور ماوهی یهک سال زیندانیه. شکاندننی بریاری قهدهغهی نزیکیونوه تاوانیکی فهرمیه ودمچیته بمردهستی داواکاری گشتی، که تاوانمکه بۆ دادگا بمرزدهکاتوه.

هممو بریارمکانی قهدهغهی نزیکیونوه له توماری شمخشی تایبهدا لهلای پۆلیس نیشانه دهکریت.

پۆلیس چاودیری بپرومچوونی بریارمکه دکات و همروهه دهنوانیت له کاتی شکاندننی بریارمکه ریگای زورهملی بگریته بمر. نمگم بۆ نمونه کسمی محکوم کراو به قهدهغهی نزیکیونوه بمردهوام کسمی پاریزراو همراسان بکات، نوما پۆلیس که بۆ شوینهکه بانگ کراوه، دهنوانیت نوه کسمی بریارمکهی شکاندوه دستگیر بکات و لیکولینموه لمگملدا بکات تا مامملهی دیکهی لهبهرامبردا بکریت.

بەم شۆبەدە خوارەو بەجووئیرەو:

- ئەمگەر ھاتو قوربانى زەبروزەنگ و ھەراسانکردن بووئیت یان ئەببیت بە قوربانى زەبروزەنگ و ھەراسانکردن ئەوا بە پۆلیسمو ھەمبەندى بەکە
- دەتوانبیت داوا لە پۆلیس بەکەیت کە بە شۆبەمەکی کاتى قەدەغەى نزیکیونەو دەربەکەن
- ھەر ھەم دەتوانبیت لە کارگێرانی سۆشیال یان لە یەمکێک لە لایەن و دەزگاکانی راویژکردن داواى یارمەتى بەکەیت
- بەگۆیژەى پۆلیست کەلێک لە یارمەتى پەسپۆران و ھەر بەگەرە
- داواى دیار یکردنى قەدەغەى نزیکیونەو ھەر بەگەرە، کە ئایا بۆ ھەر چى بەھێز کردنى بارى ئاسایشى خۆت دەتوانبیت چى تر بەکەیت، بۆ نموونە قەلێ دەزگاکەت بەگۆریت و .. ھتد.
- خۆت چالاکانە چاودێرى ئەو بەکە بەرپارى قەدەغەى نزیکیونەو پێشیل نەکریت.
- لە کاتى پێشیل کردنى برپارى قەدەغەى نزیکیونەو دەست بەجى پۆلیس ناگادار بەکە
- لە پارێزگارى کردنى خۆت و بەمەلەکەت مەترسە

ژمارەى فریاکەوتنى پۆلیس ۱۱۲

راویژ و یارمەتى

ئەم کاربەدەستەدى خوارەو سەبارەت بە بابەتى قەدەغەى نزیکیونەو راویژ و رێنوینى پێشکەش دەکەن:

- نزیکتەرىن کاربەدەستى پۆلیس

<http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/pages/0C8BF3843A3BDD28C2257530002EC9AC?opendocument>

- نزیکتەرىن کاربەدەستى سۆشیال: پەيوەندى بە ھەرمانگەى شارەوانى شوینى نیشتمەجێتەو بەکە. زانیاریمکانى پەيوەندى گرتن بەگۆیژەى ناوى شارەوانیمە بەگۆیژەى ئەرتیبى پینەکانە:

<http://www.kunnat.net/fi/Yhteystiedot/kunta-alan-yhteystiedot/kunnat/Sivut/default.aspx>

ئەم ریکخراوانەى خوارەو سەبارەت بە بابەتى قەدەغەى نزیکیونەو راویژ و رێنوینى پێشکەش دەکەن:

- نزیکتەرىن خانەى ئاسایش: www.turvakoti.net

https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=8

- نیشکەگرى قوربانى تاوان: www.rikosuhripaivystys.fi

تەلەفونى فریاکەوتن ۰۲۰۳۱۶۱۶ رۆژانى دووشەممە-سینشەممە ۱۳-۲۱، چوارشەممە-ھەینی ۱۷-۲۱
راویژى یاسایى ژمارە تەلەفون: ۰۲۰۳۱۶۱۱۷ رۆژانى دووشەممە-پینجشەممە ۱۷-۱۹

- بنکەى قەیرانى لاقەکردن [Tukinainen](http://www.tukinainen.fi)

www.tukinainen.fi

www.nettitukinainen.fi

نیشکەگرى قەیران ژمارەى تەلەفون: ۰۸۰۰۹۷۸۹۹ رۆژانى دووشەممە-ھەینی ۹-۱۵

شەممە-پەنجشەممە، رۆژانى پشوو و جەژن و عارفەکان ۱۵-۲۱

نیشکەگرى یاسایى ژمارەى تەلەفون: ۰۸۰۰۹۷۸۹۵ رۆژانى دووشەممە-پینجشەممە ۱۳-۱۶

- ھێلى ژنان www.naistenlinja.fi